

Et stykke dansk historie

- Broholmeren, der er en af de danske nationalracer, fik sit navn i slutningen af 1800-tallet, fortæller Torben Elmedal, formand for specialklubben "Broholmerselskabet". - Men typen kan spores helt tilbage til Assyrieriget, hvorfra nogle stenfriser har afbildet asyriske krigere med våben i den ene hånd og hunde i den anden. Disse hunde er grundtypen, der ligger bag alle molosserne. Broholmeren har bevaret den fysiske grundtype.

- På asyrernes tid var man forholdsvis let bevæbnet, og i nærkampssituationer har de store hunde på 60-70 kg været et effektivt middel overfor fjender.

- Senere har disse hunde været brugt til parforcejagt af de europæiske fyrstehuse. Man sendte en flok hunde løs, som tumlede rundt, indtil de fik fært at løbe efter. Vi

Efter næsten at være forsvundet er den danske nationalrace, broholmeren, atter en populær hund

■ Tekst og foto: Wiegaard/Tine Luther

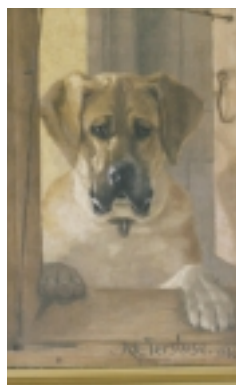
I dag er antallet af broholmere nået op på ca. 550.

Broholmeren er stor og muskuløs. Den findes i tre farver. Mest sædvanlig er den hvedefarvede og den rødgyldne, hvorimod den sorte har været næsten forsvundet, men den er nu ved at blive genskabt.

taler her om storvildtjagt på vildsvin, bjørne, kronhjorte, okser mv. Hundene løb dyret træet og gik enten til angreb på det fastholdt det, indtil menneskene kom og slog det ihjel med deres lanser. Viden om disse ting har man fra kunstværker, som blandt andet kan ses på Versailles i Paris eller i Tiergarden i Berlin. Vi ved også, at fyrsterne brugte molossertypen som gave. Frederik den 2. fik i øvrigt en meget broholmer-lignende hund i gave af den engelske konge. Der findes et maleri på Ledreborg af hunden og Frederik den 2.'s hundepasser, som var dværg, hvilket får hunden til at synge voldsomt stor på maleriet.

- Også Frederik de 7. og Grevinde Danner sværmede for den store molostype. Deres hund Tyrk figurerer ikke bare på malerier - blandt andet et, hvor Frederik underskriver grundloven - hunden er også udstoppet. Den udstoppede hund hører til på Zoologisk Museum, men den

Torben Elmedal er formand for Broholmerselskabet og arbejder ihærdigt for sin race.

kan også ses ved Broholmerselskabets skue d. 23. august på Broholm.

Racens egentlige tilblivelse

- Som sagt fik broholmeren sit navn i slutningen af 1800-tallet, fortæller Torben Elmedal. - Hidtil havde typen eksisteret under navnet "stor gul hund" eller "stor herregårdshund". Nu begyndte der imidlertid at gå decideret raceavl i den. Det var ejeren af slottet Broholm på Fyn, hofjægermesteren grev Sehested (1813-82), der begyndte at målrette avlen; han ville ensrette typen og bevare den. På dette tidspunkt havde hundene fungeret som vagthunde på herregårdene en rum tid, og for at holde dem hjemme, havde man gennem avlen nedtonet deres jagtdrift.

- Hundeholdet på Broholm bestod i, at Sehested havde omkring 40 hunde gående løs inden for voldgravene. Desuden udstationerede han hunde hos venner og i zoologisk have i København, hvor man avlede hunde og udstillede dem i bure. Desuden brugte zoo dem som ammehunde til de store kattedyr, der - sikkert på grund af stress - ikke formåede at passe deres unger. Zoo's hundehold ophørte omkring år 1900.

- Sehested fik således etableret og navngivet racen broholmer, og i 1886 blev der udarbejdet en standard på baggrund af hans arbejde. Samme år blev den første broholmerudstilling afholdt.

- Det var primært på landet, man holdt broholmere, men de fandtes også i større byer som København, hvor de gik under betegnelsen "slagterhunde". Hundene gik nemlig løst omkring, og de var dygtige til at finde hen, hvor der kunne falde et kødben af. Der var naturligvis en vis risiko ved at have de store hunde gående løs i byens gader, og Hundeloven foreskrev da også blandt andet, at broholmere skulle holdes inde om natten. For øvrigt blev der brugt sorte broholmere som vagthunde i Tivoli. De har sikkert været effektive alene ved deres lyd - det lyder jo som et helt tordenvejr, når de knurrer.

Dårlige tider

- De første år gik det fint med broholmeravlen. Men senere var den ikke-styrede

avl, der foregik efter Sehesteds død, hvor broholmerejerne parrede deres hunde med den nærmeste hanhund, med til at ødelægge racen. Der var store indavlsbetingede sundhedsproblemer.

- I forbindelse med 1. Verdenskrig var racen alvorligt trængt. Sygdomme, dårlig avl og den dårlige økonomiske situation på grund af krigen bremsede i den grad udviklingen, og racen blev udkonkurreret af sin største konkurrent gennem tiden, grand danoisen.

På den igen

- På en international udstilling først i 1970'erne blev vi skoset af en udenlandsk dommer over mangel på danske nationalracer. Så var der en, der nævnte broholmeren, men der var ingen andre, der kendte racen. Det blev startskuddet til rekonstruktionen af racen. Jytte Weiss efterlyste broholmer-lignende hunde, og der dukkede snart en række hunde af acceptabel type op. Det blev et DKK-projekt at godkende hunde til avl, og det blev styret meget stramt helt fra begyndelsen. I dag er det Broholmerselskabet, som blev stiftet i 1979, der står for at styre avlen, og ingen kan opdrætte uden selskabets godkendelse af hverken enkeltindivider eller

avlskombinationer. Vi har også krav om, at hundene skal mentalbeskrives og HD- og AA-fotograferes. Vores hunde skal fortsat både se ud som og opføre sig som broholmere! Nu har vi knoklet i 25 år på at rekonstruere racen, og det ville være meget ærgerligt, om det, der skete med Sehesteds avlsarbejde, sket igen. Derfor er det bydende nødvendigt, at Broholmerselskabet fortsætte med at styre avlen et pænt stykke ud i fremtiden.

- I begyndelsen var det jo lidt af en sensation, at vi kunne fremvise en forsvunden nationalrace, og vi har altid haft enorm pressedækning; nok også i kraft af, at vi har holdt flotte skuer på spektakulære steder som for eksempel slotte. Inden længe stod folk da også i kø for at købe broholmerhvalpe. De fleste bliver betaget af racen af to årsager: hundens udseende og dens temperament. Det er da også imponerende at se masser af store hunde, der - eksempelvis ved et skue - ligger tæt sammen og holder støjniveaue på et minimum.

- Standarden blev anerkendt af FCI (DKK's moderorganisation) i 1982. I dag findes der ca. 550 broholmere - de fleste naturligvis i Danmark, men ni øvrige lande kan bryste sig over at have et par eksemplarer hver. De udenlandske broholmerejere har deres hunde på samme præmisser som de danske med hensyn til avl. ➔

Frem til omkring år 1900 havde zoologisk have i København broholmere.

... ET STYKKE DANSK HISTORIE

Alsidig og rummelig hund

- Jeg vil betegne broholmeren som en meget alsidig hund med stor rummelighed, fastslår Torben Elmedal. - Jeg har været interesseret i at afprøve racens grænser, og derfor har jeg eksperimenteret med at prøve forskellige ting af.

- Broholmeren er meget nem at opdrage, så den er god til lydighed. Jeg er tidligere lydighedsmand og har aldrig arbejdet med nemmere hund i lydighed. Dog er den jo tung og kan derfor "hænge" lidt i øvelser som fri ved fod. Det er en hund, der gerne vil arbejde, men man skal altid huske, at de ikke accepterer, at man råber af dem. Så står de simpelthen af og holder op med at lave noget.

- Agility har jeg også haft på programmet, og det elsker hundene. Deres force er, at de gør, hvad man siger og aldrig er bange. De løber gerne igennem et hvilket som helst rør. Men til konkurrence er de for tunge, for de bliver slået på tid.

- Brugshundearbejde er også en mulighed med broholmeren; især er den god til næsearbejde, fordi den arbejder roligt og velovervejede og går systematisk til værks. Fordi den arbejder så roligt, kommer den aldrig til skade, og den kan for eksempel sagtens gå op at stiger under eftersøgningsarbejde.

- Broholmeren er stærk som en okse, og jeg har haft stor succes med at spænde den for børnenes vogn og slæde.

Broholmeren har virket på de skrå brædder i flere sammenhænge. Her ses to af slagsen fra Det Kongelige Teaters opsætning af Ivanhoe i Dyrehaven denne sommer. (Foto: Marianne Andersen)

- Ønsker man at udøve sport med sin broholmer, skal man huske på, at man har med en stor race at gøre, som ikke må overbelastes i vækstperioden.

Rar og venlig

- Fra naturen er broholmeren en venlig og selvsikker hund. Samtidig med at det er en elskelig familiehund, giver den tryk i kraft af sin vagtsomhed. Den udøver sin magt gennem stemmen, og på grund

Broholmeren er ganske god til næsearbejde.

af sin størrelse er det ikke nødvendigt at nappe nogen. De fleste uvelkomne gæster flytter sig af egen fri vilje, hvis broholmeren beder dem om det. Alle vore naboer har haft indbrud, men vi er sluppet indtil videre. En gang var en tyv dog ved at stjæle vores bil, men vores ene broholmer sprang ud gennem en rude og jog tyven væk!

- I forhold til fremmede, der er accepteret af ejerne, er broholmeren venlig og imødekommende. De fleste lader sig meget gerne klappe uden af være anmæsende. Racen er også god til børn. Den er jo så stor, at de ikke kan genere den, og skulle den blive irriteret, går den bare sin vej. Luntten er ganske lang.

- Kort sagt vil jeg mene, at broholmeren kan tilfredsstille ethvert behov, man måtte have som hundeejer. Men inden man anskaffer sig en, skal man bare gøre sig klart, at den kræver en del plads, for den skal have mulighed for at bevæge sig, selv om den ikke har behov for specielt megen motion. Og så bliver mange overrasket over, hvor meget en broholmer spiser. Den er dyr i foder. Til gengæld er det en sund og robust hund, der kræver et minimum af pelspleje. ■

Nu er der atter broholmere på Broholm, idet slottets nuværende ejere har flere eksemplarer af racen. Den 23. august fyldes slottet med broholmere ved Broholmerselskabets årlige skue, hvor der også udstilles forskellige broholmergenstande. Billedet stammer fra et tidligere arrangement på Broholm, hvor også "Frederik de 7." og "Grevinde Danner" medvirkede. (Foto: Ulla Sellerup)